

Bacheloroppgåve

**Tilknytning i møte med de yngste barna
i barnehagen**

Natalie Vik

Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning
BLUBA-A
2017

HØGSKULEN
I VOLDA

Forord

Denne bacheloroppgaven er avslutningen på 4 år med arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning. Det har vært lærerikt og utfordrende å arbeide med bacheloroppgaven. Temaet trygg tilknytning med de yngste barna har vist seg å være et tema som skaper engasjement hos mange. Kunnskapen jeg har fått underveis i dette arbeidet tar jeg med meg ut i jobben som pedagogisk leder i barnehagen.

Jeg vil takke veilederen min Liv Ingrid Aske Håberg. Hun har sørget for at jeg har holdt meg på riktig spor hele veien og kontakten har vært upåklagelig. Tusen takk for god veiledning, tilgjengelighet og all hjelp gjennom hele prosessen. Vil også takke mine 4 informanter som lot seg intervju. Uten dem hadde det ikke vært mulig å gjennomføre oppgaven. Sist men ikke minst vil jeg takke familie og mannen min for all støtte gjennom fire år med studier.

Høgskolen i Volda

Desember 2017

Sammendrag

Denne bacheloroppgaven fokuserer på hva tilknytning er, og hvordan det legges til rette for trygg tilknytning for de yngste barna i barnehagen. Følgende problemstilling ble dermed formulert: «Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen?»

For å få et svar på problemstillingen min, har jeg valgt å gå dypere i litteratur, i tidligere forskning og gjennomføre kvalitative forskingsintervju med 4 informanter som jobber ute i barnehagene. Jeg intervjuet to pedagogiske ledere og to assistenter fra forskjellige småbarnsavdelinger.

Informantene mine har mye og god erfaring med å jobbe på småbarnsavdeling og de er enige om det meste, men enkelte ting skiller dem fra hverandre. De legger vekt på å bruke mye tid, skape trygghet og være tilstede for barna der de er. For å få til et nært bånd mellom personalet og barnet nytter alle seg av primærkontakter. Det som skiller informantene fra hverandre gjelder bruken av primærkontakter og tidsbruken i forhold til relasjonsbygging. Det kunne være utfordrende å skape gode relasjoner til barna på grunn av andre praktiske gjøremål som ofte stjaler tid fra å være sammen med barna.

Innholdsfortegnelse

Forord	i
Sammendrag	ii
1.0 Innledning	1
1.1 Tema og problemstilling	2
1.2 Oppgavens oppbygging	3
2.0 Kunnskapsgrunnlag	4
2.1 Politiske styringsdokumenter	4
2.2 Teoretiske perspektiv	6
2.2.1 Bowlby	7
2.2.2 Winnicott	8
2.3 Transaksjonsmodell	9
2.4 Relasjonskompetanse	9
2.5 Tilvenningsperiode	10
2.6 Betydning tilknytning	10
2.7 Aktuell forskning	11
2.7.1 Innledning og bakgrunn	11
2.7.2 Utvalg fra metastudie	11
2.7.3 Oppsummering metastudie.....	12
3.0 Metode.....	13
3.1 Kvalitativ metode.....	13
3.2 Kvalitativt intervju.....	14
3.2.1 Intervjuguide.....	14
3.2.2 Utvalg.....	15
3.2.3 Refleksjoner etter intervju.....	16
3.2.4 Transkripsjon og analyse.....	16
3.3 Etiske retningslinjer.....	17
3.4 Reliabilitet, validitet og generalisering	18
4.0 Presentasjon av empiri	19
4.1 Hva legges i begrepet tilknytning, og hvilken betydning har tilknytning for de yngste barna?.....	20
4.1.1 Tilvenningsperioden og primærkontakter	20
4.1.2 Omsorg og nærhet	22
4.2 Hvordan legges det til rette for trygg tilknytning?	23
4.3 Oppsummering empiri	24
5.0 Drøfting	25
5.1 Tilvenningsperioden og primærkontakter	25
5.2 Omsorg og nærhet	27
5.3 Hvordan legge til rette for trygg tilknytning	28
6.0 Avslutning	30
Litteraturliste	32
Vedlegg 1	34
Vedlegg 2	35
Vedlegg 3	36

1.0 Innledning

Denne oppgaven handler om tilknytning mellom barn og personalet i barnehagen. Tilknytning blir forstått som det sterke følelsesmessige båndet som barnet etablerer til sine nærmeste omsorgspersoner. Det å etablere slike bånd er en av de mest sentrale utviklingsoppgavene for barnet i de to første leveårene (Drugli, 2017, s. 43). I følge Bowlby 1969/1982 er mennesker fra «vugge til graven» avhengig av andre mennesker for å ha det bra. Den tryggheten som velfungerende, nære følelsesmessige relasjoner gir oss, danner grunnlaget for at vi skal våge og ønske å utforske verden og lære oss nye ting (Sitert i Broberg, Hagström, & Broberg, 2016, s. 17).

Statistikken viser at 82 % av barna som er 1-2 år går i barnehagen (Statistisk Sentralbyrå, 2016). De minste barna i barnehagen har et genuint behov for nærhet og omsorg i flere situasjoner i løpet av dagen. Når barna skal sove, er de som oftest vant til at mor eller far er den som legger barnet, og at det er de som tar det opp etter søvnen. Vi som jobber i barnehagen er stedfortredere for foreldrene, og vil skal fylle den trygge rollen som foreldrene vanligvis har hjemme. Følgende fortelling fra eget arbeid eksemplifiserer dette:

«Det er tiden for at barna skal våkne fra hvilen sin i barnehagen, og jeg går ut i vognskuret for å begynne å vekke noen av barna. Et av barna våkner, jeg stryker han over kinnet, og sier med lav stemme av det er på tide å stå opp. Han strekker seg så lang som han er, gnurer seg i øynene og åpner de sakte. Smokken går opp og ned, og bak den ser jeg et stort smil og øyne som viser gleden av å våkne til at noen er der. Jeg løfter han ut av vogna, og bærer han tett inntil meg i det vi går inn på avdelingen. Han legger hendene rundt halsen min, og legger kinnet sitt inntil meg».

Dette er en del av hverdagen min i barnehagen. Barn som sover, barn som står opp, nærhet, blick og omsorg. Dette barnet viste at han var glad for å se meg, og følte seg trygg på meg når det var jeg som kom å skulle vekke han ut av dyp søvn. Betyr dette at vi har en trygg tilknytning til hverandre? Føler han seg så trygg på meg at han vil søke trøst hos meg når han trenger det? Hvordan jobber vi i barnehagen for at barna får en trygg tilknytning til personalet? Fokuset har blitt større på de yngste barna i barnehagen siden det er en stor andel av barna fra 0-3 år som går i barnehagen. I den nye *Rammeplan for barnehagen* har det også

kommet eget punkt i forhold til de yngste barna i barnehagen, og det viser viktigheten av å jobbe riktig og tett mot de yngste barna i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Så hva er det som gjør at tilknytningen er så viktig for barna allerede fra tidlig spedbarnsalder?

Tilknytningsteorien anses i dag å være den viktigste psykologiske teorien når det gjelder hvordan både barn og voksne forholder seg til nærhet, beskyttelse og omsorg på den ene siden og selvstendighet, oppdragelsesglede og vekt på egen styrke og evne på den andre siden (Broberg et al., 2016, s. 35).

Ut i fra dette sitatet ser vi hvor viktig tilknytningen er for oss mennesker. For det første gjelder tilknytning det nære som ethvert menneske har et genuint behov for å oppleve, og for det andre viser det til utvikling av selvstendigheten hvert menneske innehar.

1.1 Tema og problemstilling

Allerede fra starten av utdanningen var jeg bestemt på hva jeg ønsket å skrive om i bacheloroppgaven min. At jeg ville skrive om de yngste barna i barnehagen, har grobunn i at jeg jobber som pedagogisk leder på dispensasjon på en småbarnsavdeling. Jeg har vært gjennom flere tilvenningsperioder, og ser viktigheten av at vi skal møte hvert enkelt barn slik det fortjener og har behov for. Jeg har sett på betydningen av en trygg tilknytning, og hvordan den påvirker barnet sin utforsking, læring og samspill med andre barn. Min endelige problemstilling ble derfor:

«Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen?»

For å få mer kunnskap om temaet har jeg gjennom arbeidet med denne bacheloroppgaven fungert som forsker i barnehager ved å gjennomføre intervju, lest meg opp på litteratur og sett på tidligere forskning. I løpet av prosjektet, har jeg gått inn i litteratur som omhandler tilknytningen for de minste barna i barnehagen. Jeg tok på meg forskerbriller og studerte hvordan personalet sørget for å ha trygg tilknytning til barna. Det ble gjort ved at jeg gikk inn i to barnehager hvor jeg intervjuet pedagogiske ledere og assistenter om temaet.

1.2 Oppgavens oppbygging

Kapittel 1: Innledning, tema og problemstilling: Denne delen av oppgaven fokuserer på bakgrunnen for valg av tema, presentasjon av problemstilling og kort hvordan jeg innhentet empiri.

Kapittel 2: Kunnskapsgrunnlag: Denne delen er delt inn i tre. Politiske styringsdokument, aktuelle teoretikere med teori og aktuell forskning.

Kapittel 3: Metode: I kapitlet om metode gikk jeg inn på bruken av forskningsintervju som metode, kvalitativ metode, etiske retningslinjer, reliabilitet og validitet. I tillegg omhandler også kapittel 3 gjennomføring av datainnsamling, analyse og transkribering.

Kapittel 4: Presentasjon av funn: Her er det lagt frem hva som kom frem under intervjuene.

Kapittel 5: Drøfting av resultat og teori: Det som kom frem i intervjuene, ble diskutert opp mot relevant teori og forskning.

Kapittel 6: Avslutning og konklusjon: Til slutt en avslutning og konklusjon som gir svar på problemstillingen.

2.0 Kunnskapsgrunnlag

Dette kapittelet vil dreie seg om teorigrunnlaget for problemstillingen «Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen?». For å gjøre det, ble kapittelet delt opp i tre hovedkategorier. Først politiske styringsdokumenter, deretter aktuell teori og til slutt presentasjon av tidligere forskning på temaet.

2.1 Politiske styringsdokumenter

I følge barnehageloven §1 skal barnehagen i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Videre står det at barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap (Barnehageloven, 2005, §1). Det kan tolkes som at barnehagen skal være et trygt sted for barna hvor de føler mestring, i møte med tillit og respekt. Det vil skape trivsel og trygghet for barna, som er grunnleggende for at barna skal føle en tilknytning til personalet og barna. For at barna skal klare å ta imot omsorg, må det være en tilknytning mellom omsorgspersonen og barnet. I *Rammeplan for barnehagen* står det følgende:

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn. Når barnet begynner i barnehagen, skal personalet sørge for tett oppfølging den første tiden slik at barnet kan oppleve tilhørighet og trygghet til å leke, utforske og lære (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Omsorgen som personalet skal gi barna skaper tryggheten som alle barna trenger i barnehagen, spesielt de aller yngste. Og for at personalet skal kunne møte barna etter deres behov, står det videre i *Rammeplan for barnehagen* at barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller. De skal ivareta relasjoner mellom barna i grupper, mellom barn

og personalet og mellom personalet og foreldre (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 15). Og videre i stortingsmelding.nr 41 (Kunnskapsdepartementet, 2009, s. 36) legges det vekt på at et godt og tillitsfullt samarbeid mellom hjem og barnehage er viktig for det enkelte barnets trivsel, utvikling og læring. Det første møtet med barnehagen kan være krevende for barn og foreldre, og for barnet åpner det seg en ny verden som kan oppleves som både interessant og utfordrende.

Rammeplan for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7) sier også noe om at barnehagen skal møte individets behov for omsorg, trygghet, tilhørighet og anerkjennelse og sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet viktige verdier som skal gjenspeiles i barnehagen. Videre legges det også vekt på at omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet. Barnehagen skal gi barna mulighet til å utvikle tillit til seg selv og andre. Barnehagen skal aktivt legge til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet og mellom barna, som grunnlag for trivsel, glede og mestring (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

Som en kort oppsummering så viser ikke barnehageloven direkte til tilknytning, men at man indirekte kan tolke det som en del av loven. Videre viser *Rammeplan for barnehagen* (2017) til viktigheten av at barna skal føle seg trygge, få omsorg, utvikle tillit til andre og at det skal være et godt samarbeid med hjemmet. Også dette går under betydningen av tilknytning. Tilknytning er ikke en enkelt hendelse, men et spekter av flere elementer som til sammen skaper tilknytningen som vi ønsker at barna skal ha. Stortingsmelding nr.41 (2008-2009) legger blant annet stor vekt på samarbeid mellom barnehage og hjem, som igjen skaper trygghet hos barna. Trygghet hos barna vil etter hvert være en del av tilknytningen barna får for personalet som jobber i barnehagen.

2.2 Teoretiske perspektiv

Drugli (2017, s. 43) referer til Boberg mfl, (2007) som mener at tilknytningen har en klar biologisk basis som handler om menneskeartens overlevelse. Teorien om tilknytningen omhandler også samspillet mellom tilknytning og omsorg. Samspillet omfatter omsorgspersonens vilje og evne til å støtte barnets behov til alle tider det har behov for det. Tilknytningen er noe som starter allerede i fosterstadiet, og som raskt utvikler seg i spedbarnsalderen (Broberg et al., 2016, s. 34).

I det en kommende mor får vite at hun bærer på barnet sitt, kan hun få en sterk tilknytning til barnet som hun ikke har sett enda, og hun gjør alt i sin makt for å beskytte det. Dette forespeiler selvfølgelig at mor ønsker barnet, og ikke har negative tanker om det å bære på barnet. Smith og Ulvund (2014, s. 31) legger vekt på at selv om fosteret ligger godt beskyttet i livmoren, er man stadig blitt mer klar over at det er påvirkelig av morens bevegelser og av miljøet utenfor mors kropp. I en undersøkelse av blant annet Grimwade i 1970 ble det konstatert at fosteret kan oppfatte lyd direkte. Noen mødre sier at fosteret kan bli roligere i magen når de hører stemmen til mor eller ved for eksempel musikk som har blitt spilt når mor gikk gravid. Dette ble kjent i en studie gjennomført av DeCasper og Fifer (1980), og de forsket også på at barn som bare er noen få dager gamle kan skille mellom mors stemme og stemmen til en fremmed kvinne, dette gjorde barna ved å kun høre på stemmenes intonasjon (Smith & Ulvund, 2014, s. 55).

Tilknytningen mellom barn og omsorgspersonen blir også understreket av Killèn (2017, s 23), som hevder at «Spedbarnet er født med et behov for å forstå og føle seg forstått. Allerede fra fødsel, og sannsynligvis lenge før, innleder barnet sitt samspill med sin omsorgsperson- som oftest moren». Ut i fra dette forstår vi at begrepet tilknytning er noe som starter tidlig i et barns liv, og derfor er det viktig å aktivt jobbe med tilknytningen helt fra barnets fødsel og videre i spedbarnsalderen.

2.2.1 Bowlby

John Bowlby (1907-1990) var den første som brukte tilknytning som begrep for å forstå hva det psykologiske forholdet mellom omsorgsgiverne og barnet hadde å si for den videre utviklingen (Askland & Sataøen, 2014, s. 64). I etterkrigstiden ga Bowlby ut en rapport med navnet *Maternal care and mental health*, som la vekt på foreldrenes betydning for barnets utvikling og den risikoen som er forbundet med tidlige separasjoner og bytte av omsorgsgivere, spesielt for barn under tre år. Dette ga Bowlby en inngangsport til å studere videre om tilknytningens rolle (Broberg et al., 2016, s. 35).

Barns tilknytningsatferd kommer til uttrykk i dagligdagse situasjoner der atskillelse og gjenforening finner sted. En annen måte som tilknytningsatferden viser seg på, er ved at omsorgspersonene fungerer som en trygg base for utforskning av omgivelsene. Trygg base fenomenet kan forstås som en atferd som bidrar til å balansere konflikten mellom behovet for å søke nærhet til omsorgspersonene, og en spontan trang til å utforske omgivelsene. Dette har vist seg å være et av de mest sentrale elementene i Bowlby sin teori (Smith & Ulvund, 2014, s. 259).

Tilknytning mellom barn og voksne er en toveisprosess der begge parter bidrar i utviklingen, og Bowlby hevdet at tilknytningsatferden er styrt av et kontrollsystem som har som funksjon å holde barn i fysisk nærhet av omsorgspersonene. Tilknytningsatferden antas å bli aktivisert når avstanden til omsorgspersonen, sett fra barnas perspektiv, har blitt for stor. Da vil de returnere til «basen» for påfyll (Smith & Ulvund, 2014, s. 263).

Drugli (2017, s. 143) refererer til Dalli, Pianta, Downer og Hamre som mener at personalet er barnehagens viktigste ressurs, og et samspill mellom personal og barn som er preget av blant annet god organisering, nærhet, omsorg og stimulering er barnehagekvalitet for de yngste barna. Videre sier Drugli (2017, s. 51) at når barnet har etablert trygghet til én i personalgruppen, må man aktivt jobbe med å «kjede» barnet sammen med de andre voksne på avdelingen, slik at de ikke bare har en person som de er trygg på.

Videre vil jeg gå mer inn på hvordan barnet bruker objekt som trygghet, og hvilken betydning det har for barnet.

2.2.2 Winnicott

Donald Woods Winnicott (1896-1971) tilhørte objektrelasjonsteoretikerne og brukte i stor grad observasjoner fra sin egen praksis som grunnlag for teoriene sine. Winnicott så spedbarnet som en del av en relasjon. Uten relasjoner er ikke barnet noe, og han mente at barnet ikke er født med et *selv*, men at det gradvis vokser frem i løpet av de første tre-fire leveårene. Winnicott mente at for at barnet skulle kunne se seg selv, må det ha fått anledning til å internalisere en opplevelse av å ha blitt sett, å ha blitt verdsatt og selv ha fått respons på det de har gjort. Ved at barnet blir verdsatt med kjærlighet av omsorgspersoner, er en måte som kan gjøre at barnet verdsetter seg selv (Askland & Sataøen, 2014, s. 59).

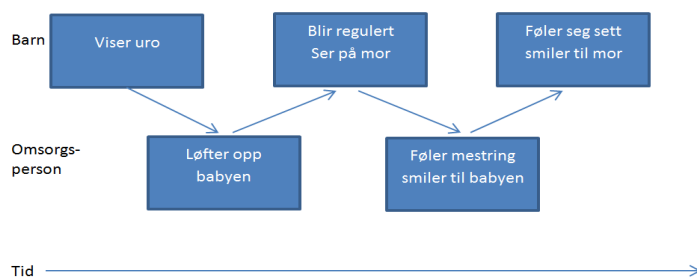
I følge Winnicott var det viktigste med relasjonen mellom omsorgspersonen og barnet i den første levetiden at den er der, ikke hvordan den er. Han brukte termen «godt nok» samspill, eller «god nok» relasjon for å vise at det aldri er snakk om noe absolutt. Men dette menes det at ingen relasjoner er helt perfekte, men for at et samspill skal være «godt nok» må det inneholde flere gode stunder enn dårlige. For at relasjonen skal være «godt nok», må den voksne være følelsesmessig tilstede og ta imot barnet på en måte som tilsvarer barnets behov (Askland & Sataøen, 2014, s. 60).

Videre var Winnicott's «potensielle rom» en viktig del av hans teori. Det vil si hvordan vi skal hankses med den indre og den ytre verden. Et eksempel fra et barns ståsted, er når mor eller far reiser på jobb, og barnet må være igjen alene i barnehagen. Det potensielle rommet blir forklart med at det er der vi er, der vi i subjektiv forstand balanserer mellom indre ønsker og behov, og de ytre realitetene; som er kravene som blir stilt til oss. I dette potensielle rommet kan barnet få en følelse av å i realiteten være seg selv, og i fantasien å ikke være seg selv. Det er her fenomenet overgangsobjekt kommer inn (Askland & Sataøen, 2014, s. 61).

Et overgangsobjekt fungerer som en erstatning for noe som mangler. Overgangsobjektet kan knytte den indre og den ytre verden sammen. Barnet bruker overgangsobjektet til å skjerme seg mot den ytre verden ved å for eksempel bruke smokken sin, eller holde rundt bamsen. Objektet fungerer som en trygghet for barnet i skremmende og uvante situasjoner (Askland & Sataøen, 2014, s. 61).

2.3 Transaksjonsmodellen

Transaksjonsmodellen nyttes ofte for å forstå barns utvikling. Den er utviklet av Sameroff (2000) og den har som intensjon å forklare de komplekse prosessene som fører til positiv eller negativ utvikling. Den forklarer hvordan utviklingsprosessen kan forstås som komplekst, gjensidig og dynamisk samspill mellom kjennetegn ved barnet og barnets miljø (Drugli, 2017, s. 17).

Modell 1: Transaksjonsmodell for utvikling (Sameroff, 2000).

Drugli (2017, s. 17) refererer til Phillips og Rosenstein (2011) som sier at både barnet og miljøet vil være i kontinuerlig forandring og regulerer seg til hverandre. Og miljøet vil påvirke barna ulikt, siden alle barn er ulike. Det vil dermed si at det å være i barnehagen, vil virke ulikt på alle de ulike barna. I modellen ovenfor ser vi et eksempel på at barnet og omsorgspersonen påvirker hverandre med å gi og ta. Ifølge Drugli (2017, s. 19) er det aldri en enkelt årsak til at enkelte barn utvikler problemer, men at det alltid er flere forhold som virker sammen. Dermed er det viktig å prøve å forstå hva det er som gjør at barnet begynner å vise negativ utvikling. En helhetlig analyse og vurdering vil øke sjansen for at man velger tiltak som passer til det enkelte barnet sin livssituasjon.

2.4 Relasjonskompetanse

Killèn (2017, s. 130-131) skriver om viktigheten av relasjonskompetanse. For å ta vare på trygg tilknytning, utvikle nye, kompletterende tilknytninger samt kompensere for utrygg tilknytning, er det behov for relasjonskompetanse. Relasjonskompetanse er den vesentlige kompetansen barnehagelærere må ha. Det forutsetter at en kan ta barnas perspektiv, og det

innebærer å forstå hvordan barn opplever sin situasjon, og svare på disse følelsene slik at barnet føler seg forstått.

Omsorgsgiverens respons bidrar til å forme det samspills- og tilknytningsmønsteret som utvikler seg i løpet av barnets første leveår. Foreldrene skal fungere som en trygg base hvor barnet kan utforske verden fra, og hvor de kan søke trøst og trygghet når de føler seg truet, - denne funksjonen bør også barnehagepersonalet ha (Killèn, 2017, s. 23). Den trygge basen som Killèn referer til, er viktig både i hjemmet og i barnehagen.

2.5 Tilvenningsperiode

I følge Drugli (2017, s. 124-125) er det å begynne i barnehagen den første viktige overgangen i små barns liv, og det representerer starten på mange år i barnehage og skole. Etterhvert har barnet behov for å oppleve trygghet også i samspill med barnehagepersonalet. Til tryggere de er på en eller flere i personalgruppen før foreldrene slutter å være der sammen med barnet, til lettere vil den nye livssituasjonen oppleves for barnet. Barnehagens tilvenningsrutiner bør legge til grunn at små barn har et stort behov for trygghet, forutsigbarhet og stabilitet for å ha det bra, og personalet bør drøfte disse behovene grundig i forhold til hvordan barna kan bli best mulig ivaretatt.

Det å «bryte» båndet mellom foreldre og barn, selv om det bare er for et kortere tidsrom, oppleves ofte som en påkjenning for begge parter. Dersom foreldrene er trygge, kan det bli enklere for barnet å også bli trygg på personalet og barnehagen. Foreldrenes trygghet handler ofte om å føle at man ikke bare overlater barnet til barnehagen, men at man overlater barnet til noen som overtar rollen som omsorgsperson, og som bryr seg om barnet (Broberg et al., 2016, s. 130-138).

2.6 Betydning tilknytning

Etter å ha sett på grunnleggende teori om tilknytning, trygg base og tilknytningsobjekt, kan vi kort gå inn på hvilken betydning trygg tilknytning har å si for de yngste barna i barnehagen. Broberg, Hagström og Broberg (2016, s. 22) er inne på hva tilknytning og utforsking har å si for hverandre. For det lille barnet er balansen mellom nysgjerrighet, som driver barnet til å

utforske verden, og trygghetssøken, som får barnet til å søke etter og holde seg i nærheten av tilknytningspersonen svært viktig. Videre sier de at trygghet er en forutsetning for at barnet skal være nysgjerrig, få lyst til å leke, og føle sammenheng og mening i det barnehagen tilbyr.

2.7 Aktuell forskning

I denne delen av oppgaven er det presentert forskning som gjelder småbarn i barnehagen. Jeg valgte å ta utgangspunkt i en metastudie som er gjennomført av Elisabeth Bjørnstad og Ingrid Pramling Samuelsson i 2012. Jeg tok for meg de elementene som var aktuelle for min egen studie.

2.7.1 Innledning og bakgrunn.

På oppdrag fra Kunnskapsdepartementet ga Elisabeth Bjørnstad og Ingrid Pramling Samuelsson i en rapport en oversikt over forskning knyttet til barn i alderen 0-3 år i barnehagen, publisert i perioden 2000-2011. Fokuset deres var: Hva betyr livet i barnehagen for barn under tre år?

Barnehagene i Norge har på kort tid blitt forvandlet fra et knapphetsgode til å nå ut til stort sett alle barn i hele Norge, også barn under tre år. Denne utviklingen betyr en ny politikk med satsing på barnehagene, blant annet førskolelærerutdanning og ny rammeplan (Bjørnstad & Samuelsson, 2012, s. 12).

2.7.2 Utvalg fra metastudien

Når det gjelder forskning som omhandler tilknytning, viser Bjørnstad og Samuelsson (2012) til flere studier. Dalli (2011) sin utviklingspsykologiske forskning, har samspill med nevrobiologi som fokus. Det blir argumentert for at hjerne og kropp har et tett samspill, og at tidligere erfaringer er en del av vår kropp. Enkelt formulert betyr det at ansvarsløs pedagogikk ødelegger barn, og at en sensitiv responstid for omsorg gir en optimal utvikling av barns hjerner. Et sentralt argument i forskningen er at pedagogikk for barn under to år er en spesialitet som fokuserer på spesifikke relasjoner som er avgjørende for å optimalisere læring og utvikling. Det vil si at barnet er en aktør som selv bidrar og konstruerer kunnskap i samspill med personalet, foreldrene og samfunn i et praksisfellesskap (Bjørnstad & Samuelsson, 2012, s. 28).

En doktorgradsavhandling fra Finland har blikket rettet mot spesialpedagogikk (Suhonen, 2009). Hovedfokuset var rettet mot barnas emosjonelle trivsel og involvering i daglige aktivitet, så vel som relasjoner som var bygd opp mellom voksne og barn og mellom barna. Suhonen (2009) fremhever at måten den voksne støtter barna på, er den viktigste faktoren relatert til barnas følelse av trygghet og emosjonelt velvære i prosessen med å tilpasse seg et barnehage tilbud (Bjørnestad & Samuelsson, 2012, s. 40).

En annen studie av Zachrisson, Lekdal og Schjølberg (2009) konkluderte med at sped- og småbarn kan danne trygg tilknytning til profesjonelle omsorgsgivere, og at det fremmes av sensitive omsorgspersoner i små grupper med mye stabilitet blant personalet. (Bjørnestad & Samuelsson, 2012, s. 43). Gjennom dette kan forstå vi at god tilknytning med personalet er med på å «kjerne» samspillet mellom barna.

2.7.3 Oppsummering metastudie

I tidligere kunnskapsoversikter gjennomført av Guldbransen, Johansson og Nilsen (2002) og Borg, Kristiansen, Bache-Hansen (2008) og Alvstad, Moser og Jahansson (2009) har tidligere etterlyst mer forskning på små barn. Bjørnestad og Samuelsson (2012) sier derimot at de gjennom sin studie har inntrykk av at forskingen rundt de yngste barna blitt styrket, spesielt i løpet av de fem siste årene.

Når Bjørnestad og Samuelsson gikk gjennom de ulike forskingsrapportene så de at det var mye som pekte i samme retning. Alle fremhever barnehager med høy kvalitet som vesentlig for barns kognitive, sosiale og språklige utvikling. Interaksjon mellom førskolelærer/voksen og barn er en av nøkkelfaktorene som løftes frem som positiv for små barns læring og utvikling. Videre mener Bjørnestad og Samuelsson at det trengs mer kunnskap om hvordan samspillet mellom barn og personale tar form over en lengre periode (2012, s. 76). Ved å ha studert de ulike studiene i metastudien så jeg at det var enkelte tema som gikk igjen. Dette gjaldt blant annet relasjonsbygging, omsorg mellom barn-voksne og sensitive voksne for trygg tilknytning som er veldig aktuelle for min problemstilling.

3.0 Metode

Dalland (2015, s. 110) referer til Vilhelm Aubert som mente at en metode er en fremgangsmåte og et middel til å løse problemer og komme frem til ny kunnskap. Det finnes to overordnede forskingsmetoder, og disse er kvalitative og kvantitative forskingsmetoder. Den kvantitative metoden har den fordel at den gir data i form av målbare enheter og at det er en mulighet for å generalisere noe ut i fra den undersøkelsen som er foretatt (Løkken & Søbstad, 2006, s. 34). Den kvalitative metoden tar derimot sikte på å fange opp mening og opplevelser som ikke lar seg tallfeste eller måle. Begge metodene bidrar til en bedre forståelse av det samfunnet en lever i, og hvordan og hvorfor en handler slik som en gjør (Dalland, 2015, s. 112).

Når man skal skrive en oppgave, må en selv velge hvilke metoder som passer best i det aktuelle prosjektet. Denne oppgaven baserer seg på den kvalitative metoden, i form av intervju i barnehagen. Resten av kapittel 3 vil dreie seg om kvalitativ metode, kvalitativt intervju, etiske retningslinjer og validitet, reliabilitet og generalisering

3.1 Kvalitativ metode

Kvalitative forskingsopplegg preges gjerne av at det ikke er lagt til rette for spesielle prøvesituasjoner eller arrangement for at forskeren skal kunne styre atferden til den man vil forske på. Nærhet og følsomhet til det som studeres står sentralt (Løkken & Søbstad, 2006, s. 35).

Jeg valgte å gå for kvalitativ forskingsmetode på bakgrunn av at problemstillingen min lyder som følgende: «Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen?». I og med at jeg jobber med de minste barna i barnehagen selv, hadde jeg et personlig ønske om å innhente informasjon om hvordan de legger til rette for de minste barna i barnehagen, og hvordan de jobber for en trygg tilknytning. Jeg ønsket derfor benytte meg av intervju som forskningsmetode, og Løkken og Søbstad (2006, s. 135-136) skriver at intervju kan være en nyttig metode, men at det krever et godt forarbeid som er tidkrevende. Ut i fra dette forsto jeg at et godt forarbeid var viktig, og at man må gjøre en god og stødig jobb under intervjuet som forsker. Et intervju krever mye, men en slik metode kan også gi mye tilbake for den som vil arbeide skikkelig med den.

3.2 Kvalitativt intervju

I følge Dalland (2015, s. 153) er formålet med det kvalitative forskningsintervjuet å få tak i intervjupersonens egen beskrivelse av den livssituasjonen hun eller han befinner seg i. Et kjennetegn ved kvalitative intervjuer er at vi får ta del i andres perspektiver og formuleringer, forutsatt at intervjupersonen får bruke sitt eget språk og formulere sine egne meninger og erfaringer (Løkken & Søbstad, 2006, s. 120).

Videre referer Løkken og Søbstad (2006, s. 12) til Michael Quinn Patton som skiller mellom ulike typer av kvalitative intervjuer. To av disse er bruken av uformell samtale og bruken av intervjuguide som forskningsmetode. Uformelle samtaler kjennetegnes ved at spørsmålene oppstår spontant, og det er en samtale hvor samspillet foregår forholdsvis fritt. Videre har vi intervjuguide som inneholder en liste med spørsmål en ønsker å få svar på. Spørsmålene er godt uttenkt på forhånd, og vil fungere som en ramme for intervjuet, men rekkefølgen på spørsmålene og tilleggsspørsmål er lov. I følge Løkken og Søbstad (2006, s. 119) er hovedpoenget med kvalitativt intervju at intervjueren lar intervjupersonen formulere svarene sine selv.

3.2.1 Intervjuguide

I oppgaven tok jeg et valg om hvordan jeg ønsket å innhente empiri. Intervjuet ble et semistrukturert intervju, hvor det ble en krysning mellom intervju som var basert på en intervjuguide (se vedlegg 2) og en uformell samtale hvor samtalen fløt løst, som gjorde det mulig å bygge videre på tidligere svar.

I følge Dalland (2015, s. 167) skal intervjuguiden lede intervjueren gjennom intervjuet, og den skal være en hjelp til å huske de temaene som skal tas opp. Å utarbeide en intervjuguide er å forberede seg faglig og mentalt til å møte intervjupersonen. Når det gjelder validitet skulle intervjuguiden inneholde relevante spørsmål som kunne gi meg gode synspunkt i forhold til problemstillingen. Spørsmålene til intervjuguiden skulle være gode, og derfor tok jeg i bruk en pilotundersøkelse på en barnehagelærer har god kjennskap til. Det gjorde jeg for

å få en ærlig tilbakemelding på spørsmålene mine, og dermed kunne jeg endre og tilføye spørsmål som utfylte intervjuet på en bedre måte i forhold til problemstillingen.

Det som inspirerte meg til spørsmålene i intervjuguiden var flere. Blant annet nysgjerrighet på hvordan de gjør ting i andre barnehager, som jeg har stilt spørsmålstegn ved i egen barnehage. Jeg ønsket også å innhente informasjon om selve tilknytningstematikken; er det noe som de ofte tenker over? Spørsmålene kom også av nysgjerrighet på hvordan barnehagen legger til rette for de yngste barna, og sist med ikke minst ble spørsmålene valgt ut i fra at jeg ønsket å få et svar på problemstillingen min; om hvordan de jobber med de yngste.

3.2.2 Utvalg

Informantene skulle ikke være tilfeldig utvalgte, men et personal som jeg strategisk valgte etter hvem de jobber med, hvor lenge de hadde jobbet i barnehagen, og hvor lenge det er siden de tok utdanningen sin. I følge Dalland (2015, s. 117) er strategisk utvalg at en velger de personene som man tror har noe å fortelle om akkurat det fenomenet en vil vite mer om. Målet var å finne motpoler, som gjorde at det var mulig å sammenligne svarene med hverandre i analysen i ettertid. Da jeg skulle finne informantene mine snakket jeg med en kollega av meg, som har god oversikt over hvem som jobber i de forskjellige barnehagene i den aktuelle kommunen, og ca. alder og ansiennitet. Videre ringte jeg barnehagene, og fortalte kort hvilket tema jeg skulle skrive om, og en pekepinn på hvordan intervjuet ville foregå. Deretter ble det avtalt at jeg kunne komme innom med informasjonsskriv (Se vedlegg 1), og deretter skulle de ta kontakt med meg om de var villige til å la seg intervju.

I følge Dalland (2015, s. 151) er det intervjueren som er instrumentet under intervjuet. Problemstillingen min rettet seg mot personalet i barnehagen, og spesielt pedagogisk leder som har det overordnede ansvaret for pedagogisk aktivitet og tilrettelegging på avdelingen. Derfor ble det naturlig å intervju pedagogisk leder, men også assistenter i mitt tilfelle hvor jeg ønsket å sammenligne svarene opp mot hverandre. Ved å gjøre dette på forskjellige avdelinger, fikk jeg mye data å forholde meg til når det skulle analyseres og tolkes opp mot teori og tidligere forskning.

3.2.3 Refleksjoner etter intervjuene

Etter å ha gjennomført forskningsintervjuene satt jeg igjen med både positive og negative erfaringer. Jeg er glad for at jeg ikke ga informantene intervjuguiden på forhånd, da de ikke kom med svar de hadde pugget på i forhånd av intervjuet. To av informantene ønsket å gjennomføre intervjuet på arbeidsplassen, og de to resterende ønsket å gjennomføre det hjemme. Det jeg erfarte med å ha intervju på arbeidsplassen, var at det i begge intervjuene kom annet personale inn på møterommet for å hente diverse utstyr. Det endte med at vi måtte skifte rom midt under intervjuet. De to siste informantene ble intervjuet hjemme på kveldstid, og det ble ingen forstyrrelser.

Intervjuguiden fungerte tilfredsstillende, og jeg fikk grundige og utfyllende svar av alle informantene. Allerede under intervjuene la jeg merke til store forskjeller i svarene jeg fikk fra pedagogene og assistentene. En erfaring jeg gjorde meg underveis, var at jeg ikke fikk tid til å notere ned noe som helst. Fokuset mitt lå i å stille spørsmålene, holde øyekontakten med informantene og ha fokus på det de fortalte. Når jeg i ettertid lytter til opptakene, har jeg ikke holdt meg nok i skinn til å holde meg nøytral til svarene de ga meg. Ganske ofte sa jeg meg enig i det informantene sa, så jeg ser at intervju som metode kan være mer krevende enn antatt.

3.2.4 Transkripsjon og analyse

Jobben med å transkribere intervjuene var tidkrevende, men lærerik. I følge Dalland (2015, s. 179) er transkribering en vanlig måte å bearbeide intervju på, og det foregår ved å skrive ned ord for ord det som er sagt. Det gir også en mulighet for å gjenoppleve intervjuet for å ha muligheten til å analysere det i ettertid. Under transkripsjonen la jeg merke til hvilke momenter jeg ville dra nytte av i oppgaven, og merket disse underveis med koder som gjorde det enklere for meg å bruke når jeg skulle presentere funnene.

Analysen gikk greit, da jeg under transkripsjonene allerede begynte å analysere svarene og sette dem opp mot hverandre for senere bruk i oppgaven. Ifølge Dalland (2015, s. 144) er analyse et granskingsarbeid hvor utfordringen er å finne ut hva datainnsamlingen forteller oss. I analysearbeidet gikk jeg mye frem og tilbake i svarene til informantene for å finne sammenhenger og ulikheter i svarene. Underveis laget jeg meg en oversikt over de ulike temaene som ble tatt opp for å gjøre det mer oversiktlig for meg selv, og deretter satte jeg dem

opp systematisk. Jeg vekslet mellom å se på helheten i hele intervjuet, og mindre enkelte deler av intervjuet.

3.3 Etiske retningslinjer

Etiske overveielser og ryddig bruk av personopplysninger er ikke bare en forutsetning for studentoppgaver og for forskning, det er også en forutsetning for å ivareta et godt forhold til de menneskene som stiller opp med sine erfaringer og opplevelser (Dalland, 2015, s. 95).

Dalland (2015, s. 109) refererer til Tranøy (1992) som skiller mellom to hovedtyper av forskningsetiske utfordringer. Det er problemer knyttet til bruken av forskningsresultater og problemer knyttet til produksjon av forskningsresultater. I forhold til dette, er viktig å gjøre et grundig forarbeid frem til møtet med informantene. Forarbeidet legger grunnlaget for et godt intervju, hvor informasjonen som kommer frem er viktig for å kunne brukes opp mot problemstillingen. Det første som må komme i havn, er først og fremst informanter som vil la se intervjuet. Spørsmålene må være av en slik karakter som innbyr til egne meninger, og at det gjerne er spørsmål som kan bygges videre på underveis.

For å ivareta enkeltpersoners interesser innenfor forskning er det opprettet flere forskningsetiske komiteer av Kunnskapsdepartementet. Deriblant retningslinjer fra Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH). Det er et faglig uavhengig og rådgivende organ som skal sørge for at de forskningsetiske retningslinjene til enhver tid er gode verktøy for å fremme god forskning. Jeg gikk nærmere inn på det som omhandler hensyn til personer (NESH, 2016).

I punkt nummer 6 om personvernet, står det at en som forsker skal respektere forskningsdeltakernes autonomi, integritet, frihet og medbestemmelse. Dette la jeg til rette til ved at jeg verken stilte ledende spørsmål eller diskuterte mot svarene jeg mottok. Et annet sentralt punkt, er punkt nummer 7. Der står det skrevet at man skal gi forskningsdeltakerne tilstrekkelig informasjon om forskningsfeltet, formålet med forskningen, hvem som får tilgang til informasjonen, hvordan resultatene blir tenkt brukt og om følgene av å delta (NESH, 2016). Dette ble godt presisert i informasjonsskrivet (se vedlegg 1) informantene fikk i god tid før intervjuene, i tillegg til at det ble sagt innledningsvis i intervjuene.

I følge Dalland (2015, s. 105) er det viktigste i et informasjonsskriv at de som deltar er godt informert om alle aspekter ved den aktuelle studien, slik at de kan foreta en helhetlig vurdering av hvorvidt de ønsker å delta. I informasjonsskrivet jeg leverte ut til mine informanter står det forklart om hvilket tema det forskes på, problemstillingen, rettighetene til informantene, anonymitet og behandling av informasjonen. Før intervjuet startet tok jeg en gjennomgang av informasjonsskrivet, og presiserte at det var frivillig, og at de når som helst kunne trekke seg. Det gjorde jeg for å vise at jeg ønsket å gjøre en profesjonell jobb som student og forsker. I tillegg er punkt 8 viktig i forhold til samtykke og informasjonsplikt. Hvor det står at jeg må informere og innhente samtykke fra de som deltar i forskningen for forskningen kan starte. Dette samtykket må være fritt, informert og uttrykkelig. Når informantene mine hadde lest informasjonsskrivet godt, signerte de på samtykkeskjemaet (se vedlegg 3).

Videre er det viktig å ha rutiner på hvordan man oppbevarer dataene fra intervjuene. I punkt nummer 11 står det at alle opplysninger om identifiserbare enkeltpersoner lagres forsvarlig. Ingenting skal lagres lengre enn nødvendig, og bli makulert så snart det er mulig (NESH, 2016). I min studie ble lydopptakene slettet med en gang intervjuene var ferdig transkribert. Det transkriberte materialet og kopi av samtykkeskjemaene ble lagret på datamaskinen i en mappe som ble låst med passord.

3.4 Reliabilitet, validitet og generalisering.

Dalland (2015, s. 52) refererer til Wallèn (1993) sin forklaring på hva begrepene validitet og reliabilitet står for. Metodene som har vært brukt skal gi troverdig kunnskap. Det betyr at kravene til validitet og reliabilitet skal være oppfylt. Validitet står for relevans og gyldighet. Det vil si at det som måles må ha relevans og være gyldig for problemstillingen som undersøkes. Reliabilitet står for pålitelighet, og handler om at målinger må gjøres korrekt, og at feilmarginer må angis.

Allerede ved valg av informanter var jeg observant på å undersøke og prøve å få tak i de informantene som passet til min oppgave og min problemstilling. Gjennom problemstillingen som sikter på de yngste barna, fikk jeg silt ut mye av personalet som hadde jobbet mest på storbarnsavdeling. Når det gjaldt reliabilitet måtte jeg som intervjuer sørge for at spørsmålene

ble forstått riktig og transkribere intervjuet korrekt i ettertid. Når det kom til validitet tok jeg blant annet i bruk en pilotundersøkelse, hvor jeg fikk tilbakemeldinger på hvilke spørsmål jeg burde forandre på, og tips til andre spørsmål og underspørsmål. Jeg gjennomførte pilotundersøkelsen for å styrke reliabiliteten til forskningsintervjuet mitt.

I følge Dalland (2015, s. 146) burde jeg ved hjelp av mitt teoretiske utgangspunkt vurdert i hvilken grad det jeg så og hørte kunne generaliseres. Det innebar at jeg måtte gå mellom det jeg selv opplevde, og se hvordan lærdommen fra erfaringene var gyldige i andre situasjoner. Ved at jeg valgte kvalitativ forskningsmetode til mitt arbeid med totalt fire informanter, var jeg klar over at funnene mine ikke kunne brukes til annet enn min egen oppgave. Jeg kunne få frem mine tanker, og arbeidsmetodene som informantene mine opplyste meg om i sitt arbeid. Dermed kan ikke mine funn generaliseres, men jeg kan ta med meg lærdommen ut i egen jobb som pedagogisk leder.

4.0 Presentasjon av empiri

Dette kapittelet vil dreie seg om funnene ut i fra intervjuene av både pedagoger og assistenter. Intervjuguiden (se vedlegg 2) inneholdt 3 innledningsspørsmål, og 8 hovedspørsmål. Det var store sprik i lengde på intervjuene da intervjuet med assistentene varte rundt 15 minutter, og hos pedagogene godt over 35 minutter.

Det overordnede temaet for intervjuene var trygg tilknytning. Alle informantene fikk de samme spørsmålene, som gjorde at svarene kunne sammenlignes. Pedagogene gikk mye i dybden av svarene sine, og underveis tilføyde de mye. Assistentene gikk ikke så mye i dybden, selv om de stort sett svarte det samme som pedagogene. I kunnskapsdelen av oppgaven har jeg presentert hva tilknytning er, og dette kapittelet bygger på hva pedagogene og assistentene legger i begrepet. Assistentene blir omtalt som Assistent 1 og Assistent 2, og pedagogene som Pedagog 1 og Pedagog 2.

4.1 Hva legges i begrepet tilknytning, og hvilken betydning har tilknytning for de yngste barna?

Problemstillingen min var «Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen?» Ut i fra dette ble mitt første spørsmål til informantene: «Hva kjennetegner en trygg tilknytning for deg»? En gjenganger i svarene var tilvenningsperioden, bruk av primærkontakter, omsorg og nærhet. Dermed har jeg valgt å presentere disse punktene, som viser til mye av det informantene legger i begrepet tilknytning

4.1.1 Tilvenningsperioden og primærkontakter

I spørsmålet om hva som kjennetegner en trygg tilknytning for dem, var alle inne på bruken av primærkontakter, og varigheten av tilvenningsperioden. Pedagog 1 ga følgende svar:

Foreldrene skal være tilstede, det synes jeg er viktig, og bruk av primærkontakt. At barnet får møte en voksen i barnehagen og slipper å forholde seg til mange forskjellige. Og tid, tid er kjempeviktig. Tilvenningen er veldig individuell, alt etter hva hvert enkelt barn har behov for og det ser man ikke før tilvenningsperioden starter. Man må ta det litt underveis. Dette med trygghet er så forskjellig fra når barna blir trygge.

Pedagog 1 viste tydelig at bruken av primærkontakt og god tid er viktig for at både foreldrene og barna skal bli trygge på personalet i barnehagen. Videre sa Assistent 2:

Tilvenningsperioden varer lenge på småbarn. Ja, august, september og oktober. Ja det tar så lang tid som det tar. Det er tilvenning så lenge det er behov for det. Det er bli-kjent tid. I starten så prøver vi i stor grad å få til at primærkontakten tar seg av det meste med sine barn. Barnet skal jo først knytte seg til primærkontakten, så deretter resten av personalet.

Også her ble det lagt vekt på at tilvenningsperioden skal vare så lenge som barnet har behov for. Tilvenningsperioden er en tid hvor barna skal bli trygge og bli kjent med nye rutiner, personalet og barn. Assistent 2 viste også til bruken av primærkontakt, men på en annen måte enn Pedagog 1. Assistent 2 la vekt på at primærkontakten skal være den trygge voksne, men

at oppgaver opp mot barnet ikke nødvendigvis må bli fulgt opp av primærkontakten. Pedagog 1 derimot virket ganske fast på at primærkontakten skal ta seg av alt som har med barnet og foreldrene å gjøre. Assistent 2 belyser også viktigheten av å «kjede» barnet til det øvrige personalet. Med det menes det at personal som har god kontakt med et barn prøver å overføre denne gode kontakten til det øvrige personalet også, slik at barnet ikke blir helt avhengig av en enkelt voksen i barnehagen. Pedagog 2 viste derimot en annen side av bruken av primærkontakt:

Vi har primærkontakter da. Men så er det den berømte kjemien da. Kanskje barnet liker mye bedre noen andre av personalet som ikke er primærkontakt. Det viktigste er at barnet finner noen det føler seg trygg på. En liste med navn kan enkelt forandres på. Jeg synes det at man skal velge barn som man ikke har møtt før er feil. Vi har jo for eksempel barn som er livredd mennesker med mørkt hår, skal vi da skremme barnet fordi at dette skal være låst? Det må være skjønn når det gjelder dette.

Her brukes også primærkontakten, men det vises skepsis til hvordan den blir tildelt i starten av barnehageåret. Pedagog 2 mente også at primærkontakten ikke bør være låst gjennom et helt år, da kjemien mellom barn og voksne kan variere i perioder gjennom hele året.

Pedagog 1 var derimot sikker i sin sak angående bruk av primærkontakt:

Det er jo det der med primærkontakt da. At den er så viktig. Det å bli møtt av samme person, det å bli tatt hånd om gjennom dagen av samme person, og at den bruker tid med foreldrene og prater med dem slik at barnet ser det, for det er jo viktig at barnet ser at mor og far har en god relasjon til den voksne i barnehagen. Primærkontakten har en kjempeviktig oppgave med å bruke tid, rett og slett å tilpasse seg til det enkelte barnet om hva det har behov for.

Pedagog 1 la stor vekt på bruken av primærkontakt, både mot foreldresamarbeid og som trygghet for barna. For å få til gode relasjoner er tiden viktig, og at den skal brukes til det fulle.

4.1.2 Omsorg og nærhet

Videre ut i fra det første spørsmålet jeg stilte informantene mine som var «hva kjennetegner en trygg tilknytning for deg?» dreide informantene svarene sine inn på å være der for barna, gi dem omsorg og støtte dem i å få relasjoner med personalet og de andre barna. Pedagog 2 ga dette svaret:

Når jeg tenker på trygg tilknytning, så tenker jeg på den separasjonsangsten barna viser når de skilles fra foreldrene. Da er de tilknyttet foreldrene, men samtidig når det har gått en stund, så viser de den samme separasjonsangsten når de skal gå ifra oss til et annet personale. Og at de søker etter oss som havn når det er noe som uroer dem. De søker med øynene etter det kjente.

Denne pedagogen la vekt på separasjonsangsten og tryggheten som etterhvert blir etablert med personalet i barnehagen. Pedagog 2 viste til utfordringen det er for barnet å ta farvel med foreldrene, men fortalte videre at barna etterhvert søker til personalet som en trygg havn for støtte. Videre svarte Assistent 1:

Nei, det er at barna skal få en trygghet gjennom dagen, de er tross alt mange timer borte fra foreldrene sine, og barna skal få en trygg hverdag og de skal få, ja, kos og nærhet og få kjenne at de skal få lov å bli trygge her. Å få lov til å være trygg på meg, jeg må være en som går ned på kne og er sammen med dem. Være tilstede for dem på alle måter, både med bleieskift, soving, trøst og du skal være sammen med de i glede.

Her vises det til den fysiske nærheten som legger til rette for trygg tilknytning, og setter fokus på betydningen av å være der barna er og viktigheten av at barna skal bli trygg på personalet. Det ble også lagt vekt på å være sammen med barna i glede. Ikke kun ved usikkerhet og ved trøst, men også som en person å dele gleden med.

4.2 Hvordan legges det til rette for trygg tilknytning?

Problemstillingen min stilte også spørsmål ved hvordan det legges til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen. Og for å vinkle det opp mot deres arbeid i barnehagen, stilte jeg spørsmål om hvordan de sikret gode relasjoner mellom personalet og barna. Pedagog 2 sa:

Vaktsystemet blir automatisk en del av det. Barnet møter ulike personer hver morgen som tar dem imot i det de kommer til barnehagen. De må få en god start på dagen. Alle skal bli møtt, og alle skal bli sett. Rutinene er å bruke tid, nok tid. Og minst mulig stress.

Det ble lagt vekt på at alle barna skal føle at de blir sett og møtt når de blir levert om morgenen. Det er med på å legge et positivt grunnlag for resten av dagen. Utfordringer kan være at det ikke alltid er «favoritten» som møter barnet om morgenen siden vaktsystemet rullerer. Videre er bruken av tid viktig, og stressnivået skal være minimalt for at barna skal føle en ro når de kommer til barnehagen. Assistent 2 sa derimot:

Når det gjelder det der å ta dem imot om morgenen. Det er ikke alle som liker å få fokus på seg når de kommer inn porten, det er ikke alle som liker å si hei, og at alle retter blikket mot barnet når det kommer. Så noen må få komme rolig inn. Slike ting har krasjet noen ganger, at noen har fått så mye fokus på seg at det bare stopper opp. Det har hendt at de har begynt å gråte.

Her viser det seg at det er viktig å tilpasse seg det enkelte barnet. Å legge planer på forhånd om hvordan barna skal bli møtt om morgenen, kan virke mot sin hensikt. Assistent 2 viser til at de har lært av feil som har blitt gjort ut i fra beste mening, og forandret praksisen i ettertid av situasjoner som har oppstått. Pedagog 1 viste videre til viktigheten av bruken av overgangsobjekt «Så har de jo selvfølgelig ofte med seg kosedyr og slikt som de bruker. Det får de bruke hele tiden, kosedyr og smokk. Det som på en måte gir dem trygghet.»

Pedagog 1 nevnte kort at barnet får bruke overgangsobjektet når de ønsket det i barnehagen, og så på det som en trygghet som barnet skal ha tilgang til gjennom hele barnehagedagen, uten at den blir tatt fra dem i situasjoner hvor de voksne skulle mene at de burde klare seg uten.

Jeg stilte også spørsmål om hvordan det ble lagt til rette for å få gode relasjoner med alle barna, og da viste Assistent 1 til utfordringer med relasjonsbygging:

Når vi er ute så kan vi jo bygge relasjoner til hverandre der også, men der kan det også være, ja det skulle vært flere voksne, for da blir jo plassen litt større igjen, så du må være så mange plasser på en gang egentlig, og da er det ikke like enkelt med relasjonsbygging. Fellesaktiviteter er ikke like enkelt å få til bestandig. På grunn av, ja det er jo den tiden og voksne, for det er jo mange ting som skal gjøres for voksne også da. Det er jo praktiske ting som skal gjøres. Lage til mat for eksempel.

Bemanning og tid viste seg å være en utfordring i forhold til kvaliteten av relasjonsbyggingen som sørger for trygg tilknytning. Assistent 1 fortalte at praktiske gjøremål kan sette en stopper for at personalet sørger for tett og god oppfølging av barna som igjen sikrer gode relasjoner.

4.3 Oppsummering empiri

Hovedinntrykket mitt fra intervjuene, var at informantene tenkte mye over relasjonen de ønsket å ha til alle barna. Informantene la stor vekt på nærhet, omsorg, tilvenningsperiode og primærkontakter. De var opptatt av at barna skal få den tiden de har behov for, og at personalet skal møte hvert enkelt barn individuelt. Det viste seg derimot underveis at kan være et sprik i hvor mye tid man har til rådighet når det gjelder relasjonsbygging. I tillegg er det litt uenighet med tanke på bruken av primærkontakten og hvor låst den skal være til barna.

5.0 Drøfting

Jeg stilte informantene spørsmål om hvordan det ble lagt til rette for trygg tilknytning med de yngste barna, og svarene viste at de har mye fokus på at barna blant annet skal bli trygg, og at de alltid skal ha noen å knytte seg til av personalet. Ut i fra svarene ble det dannet to kategorier som var viktige for barna skulle få en trygg tilknytning. For det første tilvenningsperioden og primærkontakter og for det andre omsorg og nærhet.

Med utgangspunkt i problemstillingen «Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen?» har jeg sett nærmere på noen av funnene i intervjuene og drøftet disse opp mot kunnskapsgrunnlaget i kapittel 2 og egne refleksjoner rundt arbeidet med tilknytning.

5.1 Tilvenningsperioden og primærkontakter

Informantene ga uttrykk for at tilvenningsperioden var tidkrevende, og at man i dette møtet må skape en basis for trygghet, omsorg og stabilitet. Drugli (2017, s.124-125) legger vekt på at tilvenningsrutinene bør legge til grunn at små barn har et stort behov for blant annet trygghet og stabilitet.

Alle informantene benyttet seg av primærkontakter. Disse var mest aktive i selve tilvenningsperioden, da de ønsket at barna skulle ha en fast person å forholde seg til, og som de først skulle bli trygg på. Dette praktiserte de for at starten i barnehagen ikke skulle bli for overveldende, og at barna skulle føle trygghet og etablere gode relasjoner. Pedagog 1 og Assistent 2 la mye vekt på bruken av tid, og at tilvenningsperioden kunne vare i flere måneder. Det de så på som viktigst var at de skulle bli trygge på primærkontakten sin, og det kan vi knytte til *Rammeplan for barnehagen* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Der står det at barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere rom og tid slik at barnet får tid til å bli kjent. Dette stemmer også godt overens med funnene til Suhonen (2009) som fremhever at den måten den voksne støtter og møter barna på, er den viktigste faktoren til følelse av

trygghet og emosjonelt velvære med å tilpasse seg et barnehagetilbud (Bjørnstad & Samuelsson, 2012, s. 40).

Assistent 2 la også vekt på at etter at barnet hadde blitt trygg på en voksen, skulle den voksne legge føringer for at barnet skulle bli trygg på de andre voksne også. Når barnet etterhvert har etablert trygghet til én i personalgruppen, må man aktivt jobbe med å «kjede» barnet sammen med de andre voksne på avdelingen, slik at tryggheten ikke bare er til en av personalet. Dette er i samsvar med det Drugli (2017, s.51) sier om at man må jobbe aktivt med å «kjede» barnet sammen med de andre voksne på avdelingen.

Videre kan vi gå inn på det Pedagog 1 sa om at bruken av primærkontakten som viser til positive følger med tanke på foreldresamarbeidet. Pedagog 1 la vekt på at samspillet mellom personalet og foreldrene var viktig for at barnet skulle ha en god relasjon til personalet. Det hadde en smitteeffekt overfor barna, og det Pedagog 1 sa om foreldresamarbeid er jeg enig i. Det å ha en god relasjon med foreldrene, handler om foreldrenes trygghet. Foreldrene skal føle at man ikke bare overlater barnet, men at man overlater barnet til noen som overtar rollen som omsorgsperson og som bryr seg om barnet (Broberg, Hagström & Broberg, 2016, s. 130-138). Dette samsvarer også med Stortingsmelding.nr 41 som legger vekt på at et godt samarbeid med hjemmet er viktig for barnets trivsel, utvikling og læring (Kunnskapsdepartementet, 2009, s. 36).

Å bry seg om barnet og se fra barnas perspektiv er noe som Pedagog 2 brukte som argument med tanke på bruk av primærkontakter. Pedagog 2 snakket om kjemien mellom primærkontakten og barnet. At primærkontakten ikke skal være fastlåst gjennom hele året kun på grunn av planene som blir lagt i starten av året. Barnet skal ha muligheten til å få best kontakt med den det selv ønsker av personalet, da det viktigste var at barnet hadde en voksen å føle seg trygg på. Det henger godt i hop med det Killèn (2017, s. 130-131) sier om relasjonskompetansen som barnehagelærere må ha. Det forutsetter at en kan ta barnas perspektiv, og svare på de følelsene, slik at barnet føler seg forstått. Informanten belyste viktigheten av å se ting fra barnas perspektiv, for barnas beste. Jeg er enig i det Killèn sier her, men jeg tenker umiddelbart at dette også gjelder assistenter i barnehagen, ikke kun barnehagelærere. Jeg mener at alle som jobber i barnehagen trenger å sitte inne med relasjonskompetanse som innebærer å forstå hvordan barna opplever sin situasjon.

5.2 Omsorg og nærhet

Det første spørsmålet jeg stilte under intervjuene var «Hva kjennetegner en trygg tilknytning for deg?» og ut i fra dette var det ord som omsorg og nærhet som var en gjenganger. Alle informantene la vekt på at barna skulle få bruke god tid til å bli kjent med både barn og personale i barnehagen, og de skulle føle at personale fungerte som omsorgspersoner. Jeg vil gå litt nærmere inn på dette, da jeg mener det er en viktig del av det å jobbe på en småbarnsavdeling.

Tidligere gikk jeg inn på metastudien til Bjørnstad og Samuelsson (2012) som belyste at småbarn danner trygg tilknytning til profesjonelle omsorgsgivere som gir omsorg i form av nærhet og tilstedeværelse, og at de fremmes av sensitive omsorgspersoner som er lydhøre og observante på barnas behov. Med dette tenker jeg at det er essensielt ved jobben på småbarnsavdeling å være sikre på at vi gir omsorg til alle barna hver eneste dag ved å være lydhør og observante på behovene de har.

Pedagog 2 la vekt på tryggheten som blir etablert mellom barn og personalet. Personalet ønsket å fungere som en trygg havn, hvor barna kunne søke trøst og dele glede. Gjennom omsorgen, tilliten og nærheten som ble vekslet mellom barn og personale, ble det etter hvert dannet en tilknytning som sørget for at barna følte seg trygg i barnehagen, og som deretter gjorde at dem var villige til å utforske og leke. Når personalet opplever dette, er det en tilknytningatferd som var et av de mest sentrale elementene i Bowlby sin tilknytningsteori. En måte tilknytningsatferd viser seg på, er ved at omsorgspersonene fungerer som en trygg base for utforsking av omgivelsene. Trygg base fenomenet balanserer konflikten mellom behovet for å søke nærhet til omsorgspersonene og trangen til å utforske omgivelsene (Smith & Ulvund, 2014, s. 259). Jeg tenker at barna ofte er ivrige på å utforske miljøet rundt dem, men samtidig ønsker de å ha en trygghet i rekkevidde som de kan søke til når ting blir for skummelt. Vi som voksne må legge til rette for at barna blir nysgjerrige på det som omgir dem, og samtidig vise støtte med å være tilstede om de har behov for et trygt fang eller oppmerksomme blikk som kan være som en støtte i situasjoner hvor barna er utrygge.

Det var stort fokus på å gi omsorg og nærhet til barna blant alle informantene. Barna skulle få bruke god tid til å bli kjent med både barn og personale, og barna skulle føle at personalet

fungerte som omsorgspersoner. For Assistent 1 var det viktig at barna skulle få kjenne på tryggheten blant personalet og at vi skulle støtte barna både i glede og motgang. Tidligere henviste jeg til *Rammeplan for barnehagen* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7) som sier at personalet i barnehagen skal møte individets behov for blant annet omsorg og trygghet. Denne informanten la stor vekt på at barna skulle føle seg trygge, og gi omsorg ved nærhet, kos og tilstedeværelse. Informanten traff meg godt ved å avslutte med å si at vi skal være sammen med dem i glede, for er vi det? Hverdagen i barnehagen er hektisk, og på en småbarnsavdeling kan det være lett for at gråt tar all oppmerksomhet. Dette peker mot Winnicott sin teori om at relasjonen skal være «god nok». For at et samspill skal være «god nok» må det inneholde flere gode stunder enn dårlige (Askland & Sataøen, 2014, s. 59-60). For å få til dette tenker jeg at vi som personale må være følelsesmessig tilstede, og også sette av nok tid til de gode stundene som inneholder glede. Dette stemmer også godt overens med det Bjørnstad og Samuelsson (2012) sier om viktigheten av sensitive voksne som er en avgjørende faktor for god kvalitet for de yngste barna i barnehagen.

5.3 Hvordan legge til rette for trygg tilknytning

I intervjuet stilte jeg spørsmål hvordan de sikrer gode relasjoner mellom personalet og barna. Pedagog 2 la vekt på at alle skulle få en god start på dagen, at alle skulle bli møtt og alle skulle bli sett. Videre skulle det være minst mulig stress, og at man må bruke nok tid. Informantene vil at barna skal føle en trygghet når de kommer til barnehagen, som igjen inviterer til lyst til å leke. Broberg, Hagström og Broberg (2016, s. 22) legger vekt på at trygghet er en forutsetning for at barnet skal være nysgjerrig, få lyst til å leke og føle sammenheng og mening i det barnehagen gjør.

Assistent 2 hadde derimot et annet syn på hvordan man skal bygge gode relasjoner, da hun fortalte at ikke alle barna ville ha en stor velkomst når de kom inn på den nye dagen i barnehagen, men at noen heller ville komme rolig inn uten flere blikk rettet mot seg. Assistent 2 viste at erfaringer som ble gjort sammen med et barn, kunne forandre en hel praksis som hadde blitt gjennomført i en barnehage over flere år. For at dette barnet skulle føle en trygghet når det kom til barnehagen, måtte personalet vri om praksisen sin og heller la barnet føre. Det er igjen et eksempel på det *Rammeplan for barnehagen* (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22) legger i at personalet skal møte individets behov for omsorg, trygghet og anerkjennelse og i sikre at barna får ta del i og medvirke i fellesskapet.

Når barna gir uttrykk for at de ikke ønsker denne type velkomst om morgenen, må vi som personale lytte til barna og la dem medvirke i sin hverdag som gjør dem trygg, og som igjen sikrer en god tilknytning. Dette kan knyttes til transaksjonsmodellen utviklet av Sameroff (Drugli, 2017, s. 17). Utviklingsprosessen i eksempelet til Assistent 2, ble til slutt positiv for barnet, da det fungerte som et dynamisk samspill mellom barnet og personalet. Personalet forandret praksisen sin i forhold til barnets ønsker.

Pedagog 1 mente tryggheten ofte kom av kosedyr som de hadde med hjemmefra, og som de fikk bruke gjennom hele dagen om de ønsket det. Jeg ble glad når denne informantene la vekt på at de får bruke det hele tiden.. Som tidligere nevnt et Winnicotts overgangsobjekt en erstatning for noe som mangler. Et overgangsobjekt blir brukt som trygghet for barnet i skremmende og uvante omgivelser (Askland & Sataøen, 2014, s.61), og dette stemmer det godt med inntrykket jeg har fra praksisen at overgangsobjektet etter hvert blir overflødig for barnet når situasjonen ikke lenger er like skremmende eller uvandt.

Til slutt blir det belyst vanskeligheten av å skape gode nok relasjoner til barna, som igjen skaper tilknytningen. Assistent 1 belyser virkeligheten av hektiske dager i barnehagen ved å fortelle om praktiske gjøremål og lite personale som stjeler viktig tid fra det å være sammen med barna. Bemanningstettheten kan sette en stopper for å ha tid og rom for relasjonsbygging mellom personal og barn, men samtidig la Pedagog 1 vekt på viktigheten av relasjonsbygging mellom personal og foreldre for å få trygghet.

Dermed er det to motpoler som på den ene siden viser til at det kan være for lite tid til relasjonsbygging mellom personal-barn, mens det på den andre siden kan det også være nok tid til relasjonsbygging mellom foreldre-personal i tillegg til relasjonsbygging mellom personalet og barna. Det er riktignok forskjellige barnehager jeg har forsket i, men som forsker stiller jeg meg undrende til at det i enkelte barnehager kan være problematisk i forhold til tid å bygge relasjoner mellom personal-barn, samtidig som andre barnehager kan ha nok tid til relasjonsbygging mellom både personal-barn og mellom personal-foreldre. Fra mitt ståsted burde det være tid til dobbelt så mye relasjonsbygging mellom personalet og barnet, enn mellom foreldre og barn. Jeg tenker at det kan være store forskjeller i forhold til bruk av ressurser og tid i forhold til relasjonsbygging i disse barnehagene

6.0 Avslutning

I denne bacheloroppgaven har jeg hatt fokus på trygg tilknytning for de yngste barna i barnehagen. Gjennom oppgaven har jeg prøvd å svare på problemstillingen «Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning med de yngste barna i barnehagen?». For å få svar på problemstillingen har jeg gått inn i aktuell teori, tidligere forskning, gjennomført intervju og til slutt drøftet funnene fra den empiriske undersøkelsen.

Informantene satt med mye erfaring i forhold til tilvenningsperioden, bruken av primærkontakter og omsorgen de tilbyr i møte med de yngste barna i barnehagen. De mente at tryggheten var essensiell i forhold til tilknytningen, og at det tar tid å skape dette båndet mellom personalet og barnet. Informantene la i hovedsak vekt på fire elementer som bidrar til en trygg tilknytning. Disse var:

Tilvenningsperioden. Den tar mye tid, og barnet skal få lov til å bruke så lang tid de har behov for. Denne perioden bærer preg av å være tilgjengelig og vise tilgjengelighet overfor barna. Tilvenningsperioden er også viktig i forhold til foreldresamarbeid, som gir en trygghet for personal, foreldre og barnet.

Primærkontakter. De sees på som svært viktig i forhold til at barna skal finne en trygg base hvor de kan søke trøst og støtte. Primærkontakten er også den som har mest kontakt med foreldrene i oppstartsperioden. Samtidig er det viktig å «kjede» barnet til andre voksne, og å la barnet knytte seg til den av personalet det gir uttrykk for å ville knytte seg til.

Omsorg og nærhet. Det gis ved at personalet er lydhør og til stede for barna i alle situasjoner. Barna har behov for en omsorgsperson som ser barnets individuelle behov, og som møter dem.

Gjennom oppgaven har jeg fått mye kunnskap ut i fra det informantene svarte i intervjuene, og gjennom teori og forskning. Denne kunnskapen vil jeg ta med meg ut i jobben min, og forhåpentligvis vil jeg dra nytte av mye av det jeg har lært i løpet av denne oppgaven.

Hadde jeg skulle gjennomført en slik oppgave igjen, ville jeg ha benyttet meg av observasjoner i tillegg til intervju under tilvenningsperioden. Ved å ha brukt observasjoner i tillegg kunne jeg ha fått mer data som kunne ha belyst problemstillingen min på flere måter.

Litteraturliste

- Askland, L., & Sataøen, S.O. (2014). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst* (3. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Barnehageloven. (2005). *Formål barnehageloven*. Hentet fra:0
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/>
- Broberg, M., Hagström, B., & Broberg, A. (2016). *Tilknytning i barnehagen: Hva betyr trygghet for lek og læring?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Bjørnstad, E., & Samuelsson, I. P (red.). (2012). *Hva betyr livet i barnehagen for barn under tre år?* (Forskningsoversikt). Hentet fra
https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/rapport_er20og20planer/forskningsoversikt_barn_under_tre_aar.pdf
- Dalland, O. (2015). *Metode og oppgaveskriving* (5. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Drugli, M. B. (2017). *Liten i barnehagen* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Killèn, K. (2017). *Forebyggende arbeid i barnehagen: Samspill og tilknytning* (2.utg.). Oslo: Kommuneforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2009). *Kvalitet i barnehagen*. (St. meld. nr. 41, 2008–2009). Hentet fra: <https://www.regjeringen.no/contentassets/78fde92c225840f68bce2ac2715b3def/no/pdfs/stm200820090041000dddpdfs.pdf>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Hentet fra: <https://www.udir.no/rammeplan>

- Løkken, G., & Søbstad, F. (2006). *Observasjon og intervju i barnehagen* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- NESH (2016). Hentet fra: <https://www.etikkom.no/forskningsetiske-retningslinjer/Samfunnsvitenskap-jus-og-humaniora/b.-hensyn-til-personer-5---18/>
- Sameroff (2000). *Transaksjonsmodell for utvikling*. Hentet fra: <https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&ccid=fkXR%2b15z&id=56EA3D6ED890EAFE06F92C12040B21AD8DE78D94&thid=OIP.fkXR-15zjWKVVhY5tt3AUwEsCE&q=transaksjonsmodell+for+utvikling+sameroff&simid=607991401796863140&selectedIndex=9&ajaxhist=0>
- Smith, L., & Ulvund, S.E. (2014). *Spedbarnsalderen* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Statistisk Sentralbyrå. (2016, 24. april). *Barnehagedekning*. Hentet 2. september fra <https://www.ssb.no/utdanning/statistikker/barnehag>

Vedlegg 1: Informasjonsskriv

Til pedagogisk leder og assistent/ barne- og ungdomsarbeider på småbarnsavdeling.

Forespørsel om deltagelse i bacheloroppgave

Jeg er 4. års barnehagelærer student ved høyskolen i Volda, hvor jeg nå holder på med bacheloroppgaven min. Problemstillingen min for oppgaven er: *Hva er tilknytning, og hvordan legges det til rette for trygg tilknytning i møte med de yngste barna i barnehagen?*

For å skaffe nok data for oppgaven min, ønsker jeg å gjennomføre et kvalitativt intervju med 1 pedagogisk leder og 1 assistent/ barne- og ungdomsarbeider på samme småbarnsavdeling. Dette ønsker jeg å totalt gjennomføre på to avdelinger. Dermed blir det totalt 4 informanter. Jeg ønsker at gjennomføringen i hovedsak skal skje i uke 40-41. Eksakt tidspunkt blir vi enige om.

Bakgrunn og formål

I oppgaven min vil det handle om hva tilknytning er, og hvordan det legges til rette for de yngste barna i barnehagen. Dette er en forespørsel til deg som pedagogisk leder, og til deg som assistent/ barne- og ungdomsarbeider som jobber på en småbarnsavdeling. Under intervjuet ønsker jeg å benytte lydopptaker, i tillegg til skriftlige notater underveis. Intervjuet vil være rundt 30 minutter, og det vil foregå når det passer for deg. Enten det er i eller utenom arbeidstiden. Det er frivillig å ta del i intervjuet og du kan når som helst trekke deg uten å måtte oppgi en grunn for det. Dersom du trekker deg etter at intervjuet er gjennomført, blir alle dataene slettet hos meg. Alt blir anonymisert, og det blir konfidensielt. Når oppgaven min er ferdig og vurdert av høyskolen, vil all informasjon du har gitt meg bli slettet, senest i februar 2018.

Om du ønsker å delta i dette forskningsintervjuet, er det flott om du signerer den vedlagte samtykkeerklæringen og sender den tilbake til meg så snart som mulig. Jeg tar kontakt for å avtale tid og sted for intervjuet. Er det spørsmål, så kan du ta kontakt med meg på telefon: 99497400 eller på mail: natalie_vik@hotmail.com. Veilederen min for bacheloroppgaven er Liv Ingrid Aske Håberg, som er førsteamanuensis i pedagogikk ved høyskolen i Volda. Du kan ta kontakt med henne på Telefon 70075357 eller på mail lih@hivolda.no om det er noen spørsmål.

Mvh

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide til informanter

- Hva kjennetegner en trygg tilknytning for deg?
- Hvordan jobber dere med barna i tilvenningsperioden?
- Har dere spesielle rutiner som sikrer gode relasjoner og tilknytning til alle på avdelingen?
- Hvordan jobber barnehagen med å legge til rette for de yngste barna i barnehagen?
- Hvordan fungerer de voksne som en trygg base for de yngste barna?
- Når det er usikkerhet hos noen av barna, hvordan jobber personalet for at dette barnet skal følge seg trygg i barnehagen?
- Når det oppstår tilknytningsutfordringer i barnehagen, hvordan jobber personalet med dette?
- Hvordan synes du fokuset på tilknytning er i barnehagen?

Vedlegg 3: Samtykkeskjema

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt informasjon om studien, og er kjent med mine rettigheter. Jeg er villig til å delta i intervjuet i denne studien, og jeg samtykker i at den innsamlede informasjonen inngår i analyser som danner basis for bacheloroppgaven.

Dato: Signatur:

Telefonnummer/epost: